

Світлана ЗАГУРАЛЬСЬКА, редактор



ЩО ПОТРІБНО ЗНАТИ ПІДПРИЄМЦЮ, ЯКИЙ ЗАРЕЄСТРУВАВСЯ ТА ВІДРАЗУ ПРИПИНІВ ДІЯЛЬНІСТЬ?

Підприємець зареєструвався 12.11.18 р., але в цьому ж місяці, а саме 26.11.18 р. подав заяву про припинення підприємницької діяльності. Заяви про перехід на спрощену систему не подавав. Ніякої діяльності в період із 12 по 26 листопаду не вів. Це була перша реєстрація фізособи як суб'єкта господарювання. Як йому слід діяти в такій ситуації?

Незважаючи на практично миттєву відмову від підприємництва, факт залишається фактом: **із 12.11.18 р. по 26.11.18 р. підприємець перебував на загальній системі оподаткування.** Навіть якщо він не вів у цей період підприємницьку діяльність, йому все одно **доведеться задекларувати доходи та відвітувати з ЄСВ.** Це потрібно зробити протягом місяця після припинення підприємницької діяльності.

Подання декларації. Подається податкова декларація про майновий стан і доходи за формою, затвердженою наказом Мінфіну від 02.10.15 р. № 859 (далі – декларація про доходи). Якщо декларація подається в електронній формі – це файл F 0100110. Оскільки це перша декларація про доходи, рекомендуємо вказати в ній інформацію про майновий стан і доходи **станом на дату держреєстрації** (пп. 177.5.2 Податкового кодексу, далі – ПК).

Декларацію потрібно подати протягом 30 календарних днів після держреєстрації припинення підприємницької діяльності (п. 177.11 ПК), тобто **не пізніше 26.12.18 р. (це середа).**

? *Що буде, якщо не подавати декларацію про доходи?*

За неподання або несвоєчасне подання такої декларації передбачено **штраф** у розмірі 170 грн. (п. 120.1 ПК), а також адмінштраф у розмірі від 51 до 136 грн. (ст. 164¹ КУпАП). Але сплата штрафу не звільняє від подання декларації.

ЄСВ. За листопад (це місяць, коли у фізособи був статус підприємця) необхідно нарахувати суму ЄСВ і подати **звіт з ЄСВ форми Д5 з познач-**

кою «Ліквідаційна». Звіт подається протягом 30 календарних днів (далі – к. д.) із дня держреєстрації припинення підприємницької діяльності (п. 9, 11 розд. III Порядку, затвердженого наказом Мінфіну від 14.04.15 р. № 435, далі – Порядок № 435; ЗІР, категорія 301.06.02), тобто **не пізніше 26.12.18 р.**

? *У якій сумі нараховувати ЄСВ, якщо доходу від підприємницької діяльності не було?*

Навіть якщо за звітний період не отримано доходу, ЄСВ нараховують у розмірі **не менше мінімального страхового внеску**, встановленого законодавчо (крім пільгових категорій платників ЄСВ). У 2018 році мінімальний страховий внесок становить **819,06 грн.** (ст. 7 Закону від 08.07.10 р. № 2464-VI, далі – Закон № 2464).

Сплатити ЄСВ потрібно протягом 10 к. д. після закінчення строку для подання «ліквідаційного» ЄСВ-звіту (п. 13 розд. IV Інструкції, затвердженої наказом Мінфіну від 20.04.15 р. № 449, далі – Інструкція № 449).



Зверніть увагу! У загальному випадку ЄСВ сплачується щокварталу до 20-го числа місяця, що настає за звітним кварталом. Але цей порядок у даному випадку не працює. Крайній строк сплати за «ліквідаційним» ЄСВ-звітом настане раніше – 05.01.19 р. Однак це субота, а значить, граничний строк сплати ЄСВ переноситься на **08.01.19 р. (понеділок)** (п. 2, 4 ст. 6 Закону № 2464; п. 11 розд. IV Інструкції № 449; ЗІР, категорія 301.04.02).

❓ Які санкції загрожують за неподання Звіту або несплату ЄСВ?

Штрафні санкції тут такі:

- за неподання або несвоєчасне подання звіту з ЄСВ – **штраф** у розмірі 10 НМДГ, це 170 грн. (п. 7 ч. 11 ст. 25 Закону № 2464, розд. VII Інструкції № 449) та адмінштраф у розмірі від 30 до 40 НМДГ – це від 510 до 680 грн. (ст. 165¹ КУпАП);
- у випадку donарахування органами ДФС сум ЄСВ – **штраф** у розмірі 10 % суми donарахування за кожний звітний період, але не більше 50 % суми donарахованого ЄСВ (п. 3 ч. 11 ст. 25 Закону № 2464, розд. VII Інструкції № 449);
- за несплату або несвоєчасну сплату ЄСВ – **штраф** у розмірі 20 % несвоєчасно сплачених сум (п. 2 ч. 11 ст. 25 Закону № 2464, розд. VII Інструкції № 449), а також **пеня** в розмірі 0,1 % суми недоїмки за кожний день прострочення (ч. 10 ст. 25 Закону № 2464).

❓ А якщо в періоді реєстрації підприємцем було отримання доходу, що тоді?

Тоді потрібно за «підприємницький» період вести облік операцій, зберігати первинні документи та реєстри обліку, дотримуватися вимог до готівкових розрахунків, сплатити ПДФО і військовий збір (далі – ВЗ) з отриманих доходів. Розповімо докладніше.

Облік. Для обліку господарських операцій необхідно зареєструвати та вести Книгу обліку доходів і витрат, затверджену наказом Міндоходів від 16.09.13 р. № 481, і мати підтвердні документи про походження товару (п. 177.10 ПК; ЗІР, категорія 104.08). У противному разі застосовується штраф у розмірі 510 грн. (ст. 121 ПК; ЗІР, категорія 104.13) і попередження або адмінштраф у розмірі від 3 до 8 НМДГ – це від 51 до 136 грн. (ст. 164¹ КУпАП).

Готівкові розрахунки. При розрахунках готівкою загальносистемнику, як правило, потрібно застосовувати РРО. За здійснення розрахункових операцій без застосування РРО або РК передбачено **штраф**. Його розмір становить – 1 грн. за перше порушення, а далі – 100 % вартості товарів, проданих із порушеннями (ст. 17 Закону від 06.07.95 р. № 265/95-ВР).

Крім того, готівкові кошти потрібно прибуткувати в день їх надходження, тобто записувати до Книги обліку доходів і витрат – на підставі товарних чеків (квитанцій) або до Книги обліку розрахункових операцій – на підставі касових чеків або розрахункових квитанцій (пп. 18 п. 3, п. 11 розд. II

Положення, затвердженого постановою Правління НБУ від 29.12.17 р. № 148, далі – Положення № 148). За неоприбуткування, неповне/несвоєчасне оприбуткування готівкових надходжень передбачено **штраф** у п'ятикратному розмірі неоприбуткованої суми (ст. 1 Указу Президента від 12.06.95 р. № 436/95).

ПДФО і військовий збір. Якщо були отримані доходи, із них потрібно сплатити ПДФО за ставкою 18 % і ВЗ за ставкою 1,5 % (п. 167.2, 177.1, п. 16¹ підрозд. 10 розд. XX ПК). Це потрібно зробити протягом 10 к. д. після закінчення строку, установленого для подання декларації про доходи. У нашому випадку – **не пізніше 04.01.19 р.** (оскільки строк подання декларації минає 26.12.18 р., а останній день сплати податку та збору 05.01.19 р. припадає на вихідний) (п. 57.1, пп. 177.5.3 ПК; ЗІР, категорія 104.09).

❓ Як розрахувати базу обкладення ПДФО?

Базою для нарахування ПДФО є чистий оподатковуваний дохід, тобто різниця між загальним оподатковуваним доходом і документально підтвердженими витратами, пов'язаними з господарською діяльністю приватного підприємця, які відображено в Книзі обліку доходів і витрат (п. 177.2 ПК\$ ЗІР, категорія 104.05).



Хочемо попередити! За всіма витратами, які зменшують об'єкт оподаткування, необхідно мати підтвердні первинні документи.

❓ Що буде, якщо не сплатити податок з отриманого підприємницького доходу?

Несплата або несвоєчасна сплата до бюджету узгоджених податкових зобов'язань загрожує штрафом (ст. 126 ПК; ЗІР, категорія 104.13):

- при затримці до 30 к. д. – у розмірі 10 % суми податкового боргу;
- при затримці більше 30 к. д. – 20 % суми податкового боргу.

Якщо податковий орган самостійно визначить суму податкових зобов'язань платника, то нарахує ще й штраф у розмірі 25 % суми податкового зобов'язання (ст. 123 ПК; ЗІР, категорія 104.13).

Крім того, ст. 129 ПК передбачено **нарахування пені** в разі несвоєчасного погашення податкових зобов'язань.